

povodnji, da se mora pa jez odstraniti najkasneje v treh mesecih od trenutka, ko bode c. kr. poljedelsko ministerstvo odobrilo osuševalna dela.

Razne reči.

* **Bujno rastoče a nerodno drevo urodovititi.** Tako drevje lahko urodovitiš, ako narediš okoli debla blizu tal z ostro žago plitve zareze v deblo. To delo opravi spomladi malo prej, predno se drevo omuži. Te zareze ovirajo presilno pretakanje soka, rast se nekoliko ustavi, in drevo postane rodno. Rane se zacelijo še tisto leto.

* **Vzgoja debelega bodečega grozdjica (agrasa).** Ako hočeš pridelovati bodečega grozdja debelega kot jajce, izvoli grm od debelojagodnega angleškega bodečega grozdja. Kadar vzrastejo jagode debele, kakor orehovo jedro, povij vejice z mahom ter njega priveži z volnenimi nitmi, in konci teh niti, katere si poprej zmočil, naj vise v posodo, napolnjeno z vodo. Volnene niti pijo neprenehoma vodo in močijo mah ter veje. Skrbeti je, da v posodi nikdar ne manjka vode. Čez nekaj tednov postanejo jagode čudovito velike.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

106.

O Japonskeje sploh.

Do 13. stoletja Evropejci niso poznali Japonske. Takrat je Benečan Marko Polo prvi sporočil o prebogatej deželi. To deželo so iskali potem Kolumb in drugi možje, pa je niso našli. Pozneje so jo Portugalci slučajno našli in jeli z Japonci kupčevati in krščanstvo med njimi širiti. Na to dojdejo Holandezi in skušajo Portugalce spodriniti. Začne se hudo preganjanje kristjanov, ki so bili 1640. l. popolnoma zatrti. Tujcem je bilo pod smrtno kaznijo prepovedano na Japonsko stopiti. Edinole dobičkalomni Holandezi, ki so Krista očitno zatajili in s svojimi topovi razdrli zadnjo krščansko trdnjavo Aksimo, smeli so na Dezimi stanovati in z Japonci kupčevati. Tako je bilo do 1842. l. Takrat so Japonci odprli 5 pristanišč Kitajcem, svojim sorodnikom. Ali 1852. l., v katerem so Američani in Angleži odpravili zaprtijo Japonske nasproti tujcem, spremenile so se te razmere popolnoma. Japonska vlada je pozneje sklenila trgovinske zveze z Rusi, Prusi, Francozi in z Avstro-ogersko. Vlada japonska se je privadila, da se vede do tujih narodov, kakor do sebe ravnih. V tem pogledu je zanimiv kontrast etikete pri zaslišanjih nekdanjih in dandanašnjih. Nek-

danje holandsko zaslišanje nam je popisal Kämpfer takole. Čakali smo dobro uro v preddvorani, preden je cesar došel v zaslišno dvorano in sedel na prestol. Na to sta prišla dva dostojanstvenika po našega načelnika in ga odpeljala pred cesarja; nas sta pustila tam, kjer smo bili. Ko je načelnik ustopil, zaklicali so mu: „Holandski kapitan“. S tem so mu naznanili, naj se približa in pokloni cesarju. In kako se je bližal? Lezel je po vseh štirih k odkazanemu mestu. Tam je sklonil glavo prav do tal in kakor je bil prilezel, tako je tudi odlezil, po vseh štirih, kakor rak. Ves čas ni zinil besede. Tako je bilo 1691. l. Leta 1860. pa je sprejel mladoletni vladar japonski Angleža Rutherforda Alcocka, ki nam je zaslišanje svoje obširno popisal. Angleški odposlanec ni dolgo čakal, pač pa je moral črevlje preobuti, da ne bi kakorkoli poškodoval sagov v zaslišnej dvorani. Ko je vstopil, malo je osupnil radi mogočnosti, veličastva, ki ju je tu opazil. Vse je bilo tiho. Mnogoštevilni dvorjaniki pa so klečali pred cesarjem. Odposlanec je stopal k prestolju, in tik za njim se je plazil po vseh štirih prvi komornik cesarski, ki ga je bil vpeljal. Na določenem mestu je Alcock v prvič se poklonil, potem v drugič in v tretjič prav blizu cesarja. Naredivši predpisane poklone, nagovoril je cesarja ob kratkem in podal mu pismo kraljičino. Po pismu je koj segel minister zunanjih zadev in je obdržal. Tudi cesar je ob kratkem odgovoril odposlanecu. Na to se je Alcock zopet poklonil. In kakor je prišel tako je tudi odšel iz dvorane.

107.

Dela in opravila Japoncev.

Japonci se ukvarjajo najbolje s poljedelstvom, v katerem prekašajo same Kitajce. Tudi v Angleški in v Belgiji ne dobiš tako lepih kultur kakor v Japonskeji. Zato je J. v. Liebig opozoril Evropejce na poljedelsko znanost japonsko. Razložil je in dokazal, da v gospodarstvu in kmetijstvu japonskem ne gre nič v zgubo in da je gnojenje polja popolnoma dovršeno. Zato je prst črna kot oglje, gozdi so dosedaj bujni, navadni potje so dobro posuti in obrobjeni z živo mejo, kakeršno pri nas zaman priporočajo. Po njivah je skoro treba iskati plevela, tako so sčiščene.

Domače živali rede malo Japonci, zato marljivo pobirajo človeške odpadke za gnojilo. Glavni pridelek jim je riža, ki je najboljša in najtečnejša na vsem svetu. Razen riže sejejo tudi pšenico, ajdo, proso, repnico, s katere olje delajo, sade razne stročnice in koruzo. Snopje omlatijo s cepci, kakor pri nas. Drugi pridelki so bombaž, konoplje in tobak. Čaj njegujejo prav tako, kakor Kitajci. Zelenjave pridelujejo mnogo in razne, mnogo več in boljše kot pri nas. Mnogo sejejo tudi redkve, ki se jim prav dobro odebeli. Narežejo jo na kolesca in jedo s soljo kakor pri nas. Premnogo imajo tudi raznega sadja, ali škoda, da mu ne dajo dozoreti, toraj ni nikdar tako okusno, kakor evropsko. Mnogo se pečajo tudi z ribištvom, svilorejo in bučelarstvom.

V rokodelstvu in v obrtniji so Japonci nenavadno dobro izurjeni. Najtežja dela umejo izvajati z najjedno-